

Nâng cao năng lực nghề nghiệp đáp ứng chuẩn đầu ra cho sinh viên sau khi ra trường qua rèn luyện một số kỹ năng mềm ở Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Nguyễn Thị Hồng Lan - Nguyễn Thành Công - Trịnh Thị Sen

Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Received: 22/11/2024; Accepted: 2/12/2024; Published: 12/12/2024

Abstract: Currently, students at Vinh Phuc College face many limitations in developing soft skills such as communication skills, presentation skills, and the ability to organize social activities. Therefore, it is essential to implement measures aimed at training and developing these soft skills to enhance their professional competencies in order to meet the requirements of integration and development. This article discusses improving professional competencies to meet the graduation standards for students after they graduate through the training of certain soft skills at Vinh Phuc College.

Keywords: competencies, profession, soft skills, students.

1. Đặt vấn đề

Thực tế cho thấy, trong nhiều năm qua, một bộ phận không nhỏ sinh viên ra trường chủ yếu mới được trang bị kiến thức chuyên môn, mà còn thiếu các kỹ năng sống và kỹ năng mềm để trở thành người công dân tốt. Nhiều tác giả đã nghiên cứu và chỉ ra rằng một trong những nguyên nhân là do chương trình đào tạo giáo viên trong các trường đại học, cao đẳng hiện nay vẫn thiên về trang bị lí luận, xem nhẹ rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp cho sinh viên.

Sinh viên hiện nay mặc dù đã được đào tạo cơ bản đầy đủ về kiến thức, chuyên môn song thường bị đánh giá là thiếu kỹ năng mềm như: kỹ năng giao tiếp, kỹ năng thuyết trình, kỹ năng tranh luận phản biện, kỹ năng lập kế hoạch và tổ chức công việc... Đặc biệt là đối với các trường cao đẳng địa phương, đối tượng sinh viên còn thiếu và còn yếu về các kỹ năng cơ bản trên. Vì vậy việc rèn luyện cho các em các kỹ năng mềm như trên là rất cần thiết và bổ ích khi các em ra trường.

Xuất phát từ những lý do trên nên việc tìm hiểu một số biện pháp rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên trường Cao đẳng Vĩnh Phúc để nâng cao năng lực nghề nghiệp đáp ứng nhu cầu hội nhập và phát triển là cần thiết.

2. Nội dung

2.1. Vị trí vai trò của kỹ năng mềm đối với HS-SV

1. Đặt vấn đề

Kỹ năng là năng lực hay khả năng chuyên biệt của một cá nhân về một hoặc nhiều khía cạnh nào

đó được sử dụng để giải quyết tình huống hay công việc nào đó phát sinh trong cuộc sống.

Có người đã phân kĩ năng thành hai loại kĩ năng cơ bản là kĩ năng cứng và kĩ năng mềm. Kĩ năng cứng là kĩ năng mà chúng ta có được do đào tạo từ nhà trường hoặc tự học, đây là kĩ năng có tính chất nền tảng. Kĩ năng mềm là loại kĩ năng mà chúng ta có được từ hoạt động thực tế cuộc sống hoặc thực tế nghề nghiệp.

Kỹ năng mềm: Là thuật ngữ dùng để chỉ các kỹ năng quan trọng trong cuộc sống con người như: kỹ năng sống, giao tiếp, làm việc theo nhóm, kỹ năng quản lí thời gian, vượt qua khủng hoảng, sáng tạo và đổi mới... Các kỹ năng này thường không được học trong nhà trường, không liên quan đến kiến thức chuyên môn càng không phải là kỹ năng cá tính đặc biệt mà phụ thuộc chủ yếu vào cá tính của từng người. Nhưng, kỹ năng mềm lại quyết định bạn là ai, làm việc thế nào, là thước đo hiệu quả cao trong công việc.

Có thể hiểu kỹ năng mềm là những kỹ năng không liên quan trực tiếp đến kiến thức chuyên môn mà thiên về mặt tinh thần của mỗi cá nhân nhằm đảm bảo cho quá trình thích ứng với người khác, công việc nhằm duy trì tốt mối quan hệ tích cực và góp phần hỗ trợ thực hiện công việc một cách hiệu quả.

Kỹ năng mềm là hệ thống các kỹ năng cơ bản được thực hiện tự giác dựa trên tri thức về công việc, khả năng hòa nhập xã hội, thái độ và hành vi ứng xử hay tương tác với xã hội, cộng đồng, bạn bè, đồng

nghịệp, đối tác, tổ chức của mỗi cá nhân nhằm phát huy tối đa hiệu quả công việc và thành đạt trong cuộc sống.

***Trong học tập:**

Kỹ năng mềm cần thiết cho tất cả mọi người cho dù bạn là ai, làm việc gì. Với các bạn sinh viên việc học tập trau dồi các kỹ năng mềm lại càng quan trọng. Khi trở thành sinh viên môi trường học tập và sinh hoạt thay đổi, từ việc bị động thành chủ động độc lập trong suy nghĩ hành động. Các bạn không chỉ làm quen với môi trường, bạn bè mới mà với cả phương pháp học tập mới. Đòi hỏi sinh viên phải có những kỹ năng mới như: ngoài việc nghe giảng trên lớp, tiếp thu kiến thức các bạn còn phải tự học, tự nghiên cứu, sáng tạo và biết nêu lên những ý kiến riêng của cá nhân và biết bảo vệ ý kiến đó, yêu cầu phải có sự tự tin trong giao tiếp. Hiện nay có nhiều cơ sở đào tạo cao đẳng, đại học đào tạo theo tín chỉ yêu cầu sinh viên phải biết làm việc theo nhóm, biết thuyết trình, phản biện...Vậy nếu họ không tự tin, không trau dồi kỹ năng thuyết trình, làm việc nhóm, mạnh dạn trước đám đông cũng như kỹ năng học tập thì sẽ khó có kết quả cao trong môi trường học chuyên nghiệp. Gần đây Bộ GD&ĐT cũng đã đề cập đến tầm quan trọng của kỹ năng mềm như việc đề xuất phải có chứng chỉ kỹ năng mềm trong Chuẩn đầu ra (Đại học Quốc Gia). Chứng chỉ kỹ năng mềm có thể sẽ trở thành điều kiện để công nhận tốt nghiệp cho sinh viên các trường sau này.

Việc trang bị kỹ năng mềm sẽ giúp sinh viên nhanh chóng thích ứng, hòa nhập môi trường học tập lao động, có thêm động lực, lý tưởng theo đuổi ngành nghề và phát triển năng lực nghề nghiệp sau này.

*** Trong môi trường làm việc sau này**

Trong tuyển dụng: Thực tế cho thấy việc tuyển dụng của các cơ quan, doanh nghiệp hiện nay không chỉ quan tâm đến bằng cấp, kiến thức chuyên môn mà kỹ năng mềm là một yếu tố quan trọng tác động đến quyết định tuyển dụng của công ty, doanh nghiệp. Nhiều sinh viên ra trường mặc dù có bằng cấp tốt nhưng vẫn thất nghiệp do thiếu kinh nghiệm và các kỹ năng cần thiết.

Khi đi làm: Để có được công việc và phát triển công việc sinh viên phải được đào tạo đầy đủ những kỹ năng chuyên môn đáp ứng yêu cầu tối thiểu của công việc. Thực tế cho thấy kỹ năng cứng tạo tiền đề, và kỹ năng mềm tạo nên sự phát triển. Người thành đạt chỉ có 25% là do những kiến thức chuyên

môn, 75% còn lại được quyết định bởi những kỹ năng mềm họ được trang bị. Chìa khóa dẫn đến thành công thực sự là bạn phải biết kết hợp cả hai kỹ năng này một cách khéo léo.

2.2. Các kỹ năng mềm cần thiết

Có nhiều nghiên cứu đến từ nhiều quốc gia khác nhau như Mỹ, Úc, Anh Singapo. Tuy nhiên, tổng hợp từ nhiều nghiên cứu và thực tế Việt Nam bài viết đã tổng hợp 10 kỹ năng cần thiết cho sinh viên như sau: Kỹ năng học và tự học; kỹ năng lãnh đạo bản thân và hình ảnh cá nhân; kỹ năng tư duy sáng tạo; kỹ năng lập kế hoạch và tổ chức công việc; Kỹ năng lắng nghe; Kỹ năng thuyết trình; Kỹ năng giao tiếp và ứng xử; Kỹ năng giải quyết vấn đề; Kỹ năng làm việc đồng đội; Kỹ năng đàm phán.

Trong phạm vi bài viết và xuất phát từ thực tế sinh viên nhà trường, bài viết chỉ chú ý đến việc rèn luyện một số kỹ năng cơ bản như sau: Kỹ năng giao tiếp; Kỹ năng thuyết trình; Kỹ năng lắng nghe; Kỹ năng làm việc nhóm; Kỹ năng học và tự học

Như vậy, rèn luyện kỹ năng mềm là quá trình hình thành và phát triển cho người học các kỹ năng mềm cần thiết để đảm bảo cho quá trình thích ứng với người khác và công việc, nhằm duy trì tốt các mối quan hệ tích cực và hỗ trợ thực hiện công việc một cách hiệu quả thông qua những cách thức và nội dung khác nhau. Giáo dục kỹ năng mềm cần phải chú trọng đến việc giáo dục các giá trị về mặt tinh thần cho người học song song với các hành vi tương ứng. giáo dục kỹ năng mềm phải bắt đầu từ việc rèn luyện các giá trị nội tâm, các giá trị tinh thần cho người học trước. Trên cơ sở đó, kỹ năng mềm mới được bộc lộ ra ngoài bằng các hành vi, thao tác, cách ứng xử cụ thể.

2.3. Một số đề xuất nâng cao việc rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc

Bài viết xin nêu ra một số đề xuất nhằm giúp nâng cao việc rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc như sau:

Chương trình đào tạo:

- Nên chú trọng hơn nữa đến việc cung cấp các kiến thức về kỹ năng mềm, nên bổ sung các học phần hoặc tiết dạy về kỹ năng mềm cho sinh viên.

- Biên soạn tài liệu hướng dẫn giảng dạy kỹ năng mềm cho giảng viên: Hướng dẫn chương trình môn học có tích hợp kỹ năng mềm; Hướng dẫn giảng viên thiết kế bài giảng có tích hợp kỹ năng mềm; Tài liệu hướng dẫn giảng dạy kỹ năng mềm theo modul.

2.3.2. Tổ chức dạy học phát triển kỹ năng mềm cho

sinh viên

- Thiết kế bài học theo hướng tích hợp kỹ năng mềm: Tương ứng với từng nội dung kiến thức bài học giảng viên thiết kế các hoạt động để sinh viên rèn luyện, trải nghiệm các kỹ năng mềm thông qua phối hợp các biện pháp, phương tiện dạy học.

- Tổ chức dạy học theo hướng tích hợp kỹ năng mềm: Xác định rõ các kỹ năng mềm cần hình thành trong mục tiêu bài dạy; sử dụng các biện pháp, kỹ thuật hiện đại nhằm tạo môi trường rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên; tổ chức các tình huống dạy học để hình thành kỹ năng chuyên môn và kỹ năng mềm cho sinh viên.

2.3.3. Nâng cao ý thức rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên

- Giảng viên đóng vai trò quan trọng trong việc rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên qua các môn học, tiết học, do đó giúp sinh viên được tầm quan trọng của kỹ năng mềm. Giảng viên cần khuyến khích sinh viên có phương pháp học tập hiệu quả, hướng dẫn sinh viên tích cực tham gia hoạt động nhóm, cũng như chủ động nêu ra ý kiến cá nhân qua những tiết học trên lớp và giờ thảo luận. Có sự chỉ bảo, hướng dẫn cụ thể để giúp các em tự học, tự nghiên cứu kiến thức.

- Về phương pháp dạy học, người dạy cần tích cực và thường xuyên hơn trong việc hướng dẫn sinh viên, giải đáp thắc mắc, trao đổi thêm khi sinh viên cần, kết hợp các kênh liên lạc khác như email, điện thoại...như vậy sẽ đảm bảo quá trình tự học của sinh viên được thúc đẩy định hướng giúp các em tự tin chủ động hơn. Vận dụng hiệu quả các phương pháp dạy học tích cực để phát triển kỹ năng mềm nói chung.

- Giáo viên chủ nhiệm nên gần gũi hơn với sinh viên lớp mình; thay đổi hình thức sinh hoạt lớp, tìm hiểu nhu cầu thực tế về kỹ năng mềm của sinh viên trong lớp; tư vấn hỗ trợ các em về kiến thức, các tình huống thực tế để giúp các em rèn luyện kỹ năng mềm hiệu quả.

2.3.4. Tăng cường tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp nhằm rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên

- Tổ chức các lớp ngoại khóa về rèn luyện kỹ năng theo chủ đề như: kỹ năng giao tiếp; kỹ năng thuyết trình; kỹ năng hoạt động tập thể...

- Các hoạt động của Đoàn trường, các câu lạc bộ giúp ích rất nhiều trong việc rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên. Nhà trường nên có chính sách khuyến khích các CLB trong trường phát triển như: CLB

Văn học nghệ thuật, CLB thể thao, âm nhạc, hội họa ... Khuyến khích và tạo điều kiện để các em có thể tham gia thường xuyên và hiệu quả hơn.

- Các khoa, tổ và đơn vị chức năng nên có hình thức tổ chức những buổi hướng dẫn kỹ năng mềm cho tân sinh viên, trong đó có thể có sự chia sẻ của thầy cô hoặc các bạn sinh viên có thành tích tốt trong rèn luyện kỹ năng mềm hoặc của những người có kinh nghiệm ngành nghề trong thực tế liên quan đến nội dung đào tạo mà các em được đào tạo.

- Tạo điều kiện cho các em được tham gia trải nghiệm thực tế nhiều hơn gắn với các nội dung ngành nghề được đào tạo như: tham quan, trải nghiệm, thực hành tại cơ sở doanh nghiệp, trường học..

3. Kết luận

Như vậy để nâng cao năng lực nghề nghiệp cho sinh viên Trường Cao đẳng Vĩnh Phúc cần chú ý đến rèn luyện các kỹ năng mềm cho các em. Kỹ năng mềm giúp sinh viên năng động, tự tin, giải quyết vấn đề một cách dễ dàng hơn trong công việc cũng như làm chủ được cuộc sống của mình. Những năm gần đây yêu cầu về kỹ năng mềm trở nên cấp thiết hơn với mỗi sinh viên khi ra trường. Do đó việc tìm ra những thực trạng trong đào tạo, giảng dạy, ý thức của sinh viên để từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng rèn luyện kỹ năng mềm cho sinh viên là điều cần thiết.

Tài liệu tham khảo

1. Ban chấp hành TƯ (2013), *Nghị quyết số 29 - NQ/TU về đổi mới căn bản toàn diện giáo dục đào tạo*. Hà Nội.

2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018) *Thông tư số 32/2018 TT/ BGD - ĐT về ban hành chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội.

3. Bernd Meier - Nguyễn Văn Cường (2018), *Lí luận dạy học hiện đại*, NXB Đại học Sư phạm.

4. Nguyễn Tấn Phát, *Tự học, tự bồi dưỡng suốt đời trở thành một qui luật*, Tạp chí Tự học, Trung tâm nghiên cứu và phát triển tự học, số 8, tháng 4/2000.

5. Nguyễn Văn Tuấn, *Từ nghiên cứu đến công bố kỹ năng mềm cho nhà khoa học*. NXB *Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh*, 2013.

6. Tạ Quang Thảo, *Phát triển kỹ năng mềm cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng đáp ứng yêu cầu của thị trường lao động trong giai đoạn hiện nay*. Tạp chí giáo dục (ISSN 21896 0866 7476), số 329/2014.